



A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

Kéziratok és szakkérdések a szerkesztőség címére küldendők.

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Emil Unger.

Előfizetési díjakat és hirdetések az Országos Halászati Egyesület (Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. II. emelet 215.) fogad el.

Nemtagoknak előfizetési díj:

Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.

Administration: Ungarischer Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-tér 11. II. 215.

Allami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

Szerkesztőség: Budapest, II., Herman Ottó út 15. sz.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

Redaktion: Kgl. Ung. Ver- suchsstation für Fischerei- biologie und Abwässerbe- seitigung, Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Haléleltani és Szenny- vízisztító Kísérleti Állomás.

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

TARTALOM: Már megint a bűvár! *Szigetközi.* — Hany Istók és utódai *Dr. Unger Emil.* — Az a bűvárhalász! *Szalkai Béla.* — Folyó- vízi halszúke és a bűvárhalász. *Unger Emil.* — Vegyesek. — Szerkesztői üzenet. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Schon wieder der Taucher! — *Istók Hany* und seine Nachfolger. — Der Taucher fischer! — Antwort. — Neuigkeiten. — Briefkasten. — Preisliste — Annoncen.

Már megint a bűvár)*

Mindíg nagy szeretettel, megértéssel és haszonnal lapozgatom egyetlen magyar testvérlapunkat, a „Halászat“-ot is, amelynek tudományos és gyakorlati cikkei nemcsak a halászmesterek és a halgazdaságok részére hoznak sok tanulságot, közhasznú tanácsokat s egyébként szinte pótolhatatlan ismereteket, hanem a tudomány művelői és a természet rajongói, így a horgászok részére is hasznos, értékes, szórakoztató olvasmányul szolgálnak.

Annál kevésbbé tudok osztozni az említett laptár- sunknak abban az állásfoglalásában, amelyet a horgá- szoknak — nem is annyira mint sportolóknak, hanem mint a természetet szerető, a természeti kincseinket féltő magyar embereknek — a „kedvencével“: a bűvárhalász- szal szemben ez a lap csodálatosképpen és egy idő óta következetesen elfoglal.

A „Halászat“ május 15-iki számában K. B. aláírás- sal ismét a bűvárhalász munkáját dicsőítő cikk jelent meg, amelynek tartalma azonban nem új; hallottuk, ol- vastuk, sőt e dicsőített eljárás „előnyeit“ már ki is ta- pasztaltuk és éppen ezért harcolunk e halászati mód ellen.

Abban igaza van ugyan az említett lap előttünk is köztisztületben álló, általános tekintéllyel övezett szer- kesztőjének, hogy egyetlen ember nem képes a magyar vizek halait kipusztítani, óriási tévedés azonban az a megállapítása, hogy a napilapokban magasztalt és név-

szerint megnevezett bűvárnak nincsenek konkurrensei.

A Duna mentén ugyanis nem egy orvhalász bűvár- kodva úzi haltolvajlásait. Igaz, hogy gummiruha nélkül, de náluk ez igazán csak pénzkérdés, hogy e nem nagy tehetséget igénylő, dicstelen halirtást gummi-ruhában végzik-e még jobban felfokozott eredménnyel, vagy anélkül.

Talán ebben az egy kérdésben választanak el lap- társunktól a különböző felfogásaink. Mi nem találjuk örömről a „Halászat“ bűvárhalász-tanfolyamában, s ha csak annyit tud a bűvárhalász védelmére felhozni, hogy egyetlen ember nem képes kiirtani az összes ma- gyar vizeket, akkor miért ismerteti olyan részletesen ezt a rabló halászati módot? Csak nem az a célja, hogy sza- porodjék a bűvárhalászok száma?

Ellenben már ez az egyetlen közismert eset is elég indokot kellene, hogy szolgáltasson a halászati törvény revíziójára, amelynek során a „Sporthorgász“ által a halaszvizeink kipusztulásának megakadályozása végett sürgetett egyéb gyökeres intézkedéseken kívül — szigo- rúan meg kell tiltani a rablóhalászatnak ezt az egyik legkárosabb fajtáját is.

Szigetközi.

Hany Istók és utódai

— Válasz *Szigetközi:* „Már megint a bűvár!“ c. cikkére. —

„Quid est homo, quod memor es eius? aut filius hominis, quoniam visitas eum? Minuisti eum paulo minus ab angelis,

* Megjelent a Sporthorgász f. é. júliusi számában (107. old.)

gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Omnia subiecisti pedibus eius, oves et boves universas: insuper et pecora campi.

Volucres coeli, et pisces maris, qui perambulanti semitas maris.“

David Rex, Psalm. 8., 5—9.

*

„NON NOBIS, DOMINE NON NOBIS: sed nominari tuo da gloriam.“

Psalm. 113. (115), 1.

Harminchét esztendő is elmúlt azóta, hogy *Hany Istók* nevét és történetét először hallottam. A premontréi kanonokrend növendéke voltam akkor Csornán. Istenben boldogult volt noviciusmesterem mesélte el nekem ezt a régi históriát, a Hanságnak, az ottani nép ajkán mai napig is élő, legendás kis fiát. Őt juttatta eszembe ilyen hosszú idő múltán „*Szigetközi*“ júliusi cikke.

Hadd mondjam el hát először *Hany Istókot*.

Ott Csornától északnyugatra terül el a Hanság vagy *Hanság*, Sopron és Mosonmegyék határán. A Kisalföld legnagyobb mocsárvilága volt ez még a tizenharmadik században, vagy 450 négyszögkilométer területen, tele zombékkal, úszógyeppel és tavakkal. Egyik tava volt a *Királytó*, Oslító északra.

1749-ben, március 15-én ebből a tóból fogták ki a csodát: egy nyolc-tíz esztendősnak látszó fiúcskát, *Hany Istókot*, aki többet volt a vízben, mint a szárazon. Valósággal kételtűvé fejlődött. Testét halpikkelyek fedték már, kéz- és lábujjai között pedig úszóhártyák fejlődtek, de azért mégis csak emberi lény volt, aki nyers hallal élt; a víz alatt úszva úgy fogta a halakat, akár a vidra... A fiút kifogták, s elvitték erőszakkal. Kapuvárra került *Hany Istók*, az Esterházyak kastélyába. Ott tartották egy esztendőig, de aztán elszökött és nyoma veszett...

Eddig a különös história. *Hany Istók* bizonyára élő valóság volt, erőszakkal való kihalászása, foglyul ejtése és szökése az Esterházy kastélyból nem mese. Megtalálhatja a nyájas olvasó foglyul ejtésének dátumával együtt a Pallas- és a Révai-Lexikonban is.*) Sok olvasó alighanem hallott is már róla, hiszen, mondom, ez a legendás kis fiú ma is él a kisalföldi nép ajkán, nem is messze attól a szép horgász- és halászterülettől, ahol az általam ismert, igen tisztelt és becsült „*Szigetközi*“ úr olyan szép eredménnyel horgászni szokott...

De „*Szigetközi*“ úr cikkéből azt is megtudjuk, bár eddig is tudtuk, hogy *Hany Istók* utódai is élnek. Persze, ma már nem a Hanságban, mely azóta lecsapolás folytán kiszáradt, hanem a mai halász- és horgászterületeken. Lássuk hát most ezeket a modern *Hany Istókokat*! Ezek, a szóbanforgó cikk szerint, meztelenre vetkőző *orvhalászok*, akik víz alá bukva, kézzel fogják a halakat. Hogy ilyenek mindenfelé akadnak és a régmúltban is akadtak, ebben, a fentiek elolvasása után, azt hiszem, nem kétkedik senki. Az eredeti *Hany Istók* azonban mégis csak más volt, mint mai, kései utódai. Halászejnye és területi engedélye, persze neki sem volt, úgy mint modern utódainak sincs, de bőrét — állítólag — pikkelyek fedték, végtagjain pedig úszóhártyák fejlődtek! Ezért alighanem tejből-vajból fűrésztötték a grófi kastélyban, ahonnan az Isten-adta mégis-megszökött! Lám! A mai *Hany Istók*ok is megszöknek a rendes halászok és sporthalászok szeméi elé, ezért nem tudja sem *Szigetközi* úr, sem más üstökön ragadni őket, vagy hálójába keríteni! Még igazi nevüket sem tudják, mert ha tudnák, feljelenének őket *orvhalászatért*, és nem a grófi kastélyba, hanem a dutyiba vitelnék ezeket a vízi szegénylegényeket... Meg is érdemelnék, én mondom! Mert akkor is *orvhalászok*, ha megközelítik *Hany Istókot* — ügyességben. Bravúros

*) *Jókai Mór* „A névtelen vár“ című regényében — bár nem név szerint — szintén megemlíti, s egy későbbi élt „utódát“ végig szerepelteti is, mindkét kötetében.

„sportjuk“ nem lehet mentségük; ezek minden tisztességes halásznak és horgásznak méltatlan vetélytársai, de nem azért, mert víz alatt kézzel fogják a halat, hanem azért, mert — *orvhalászok*. Ha azonban akadna közöttük — mert akadhat! — olyan is, aki halászejnye és területi engedély birtokában gyakorolná a víz alá bukva *Hany Istók* módszerét, erre én nem tudnék haragudni, mert akinek hálójával szabad halat fogni, az szerszámmal vagy szerszám nélkül, víz alatt is gyakorolhatja ezt a jogát, ha tudja és ha neki úgy tetszik! Ugyanis a víz alatt való halfogás jogát engedély és halászejnye birtokában, elvben tagadásba venni bajosan lehet!

Az olvasóra bízom már most annak eldöntését, hogy ezek a vízalatti *orvhalászok* vagy esetleg tisztességes halászok *Kovács Józseftől*, a *búvárhalásztól* tanulták-e a víz alatti halászatot, vagy pedig — *Hany Istóktól*? Én a magam részéről úgy hiszem, hogy kezdetben vala *Hany Istók*, akinek azóta is mindig akadtak utánczói és így utódai. Ezek közé tartozott egykor *Kovács József* is, de ő vitte eddig a legtöbbre, valamennyi közül, beleértve magát az igazi *Hany Istókot* is. Nem bizonyos, hogy az eredeti *Hany Istóknak* pikkely-fedte bőre és úszóhártyás keze-lába volt, de bizonyos, hogy *Kovács Józsefnek* — *búvárruhája* van, melyet maga szerkesztett, és ebben olyan bravúrosan tud halat fogni, hogy mellette az összes *Hany Istók*ok szegényünkben — víz alá bújhatnak. Bizonyos az is, hogy *Kovács Józsefnek* van halászejnye és területi engedélye, tehát nem *orvhalász*, meg az is bizonyos, hogy a *búvárruha* — most, mikor e sorokat írom — nem tartozik hazánkban a tilalmazott halfogó eszközök sorába. Végül az is bizonyos, ami *Szigetközi* úr szerint az én „óriási tévedésem“; t. i. én azt állítottam, hogy *Kovács Józsefnek* a *búvárhalásznak* nincsenek konkurrenciei. Persze a *búvárruhában* való halászatra értettem és értem ezt, nem a hanyistókoskodás-ra! Állításomat fenntartom, mindaddig, amíg valaki *Kovács Józsefnek* kívül még egy *búvárruhás* halászt meg nem nevez és be nem mutat nekem. Ez pedig aligha fog sikerülni! Mert inkább arra lehet számítani a jövőben, hogy *Kovács József* sem fog sokáig *búvárruhás* halászatot folytatni. Annyira megszorodtak az ellenségei. Amit én előre láttam,*) mert — ismerem az embereket, különösen a halászatokat. Tudom, hogy minden újítónak, ha váratlanul nagy siker koronázza újítását, irigyei és ellenségei megsokasodnak. Mindig így volt és így lesz ez. A halfogás mestersége sem kivétel. Annál kevésbbé, mert ebben az ösfoglalkozásban — már ami az édesvízi, különösen folyóvízi, halfogási módszereket és általánosan használt eszközöket illeti — régóta aligha történt olyan nagyszerű újítás — mint *Kovács Józsefé*. Ez így van. Nekem pedig, aki a „Halászat“-ot szerkesztem, kötelességem volt helyet adni e lapban *K. B.* cikkének, mely ezt az új halfogási módszert ismerteti. Ezt a dolgot agyonhallgatni nem lehetett! A „Halászat“ azért van, hogy olvasóit minden fontosabb, szakmába vágó dolgról tájékoztassa!

Ámde nem volt és nem is lehetett céloim a *búvárhalászat*ra másoknak *buzdítása*, és semmiképp sem rendeztem „*búvárhalásztanfolyamot*“ a „Halászat“ hasábjain. Abból is megítélheti e gyanú teljes alaptalanságát minden elfogulatlan olvasó, hogy a *búvárhalászat*ról szóló eddig egyetlen saját cikkemet szándékosan nem a „Halászat“-ba, hanem a „*Búvár*“-ba írtam, amely sem nem halászat — sem nem *búvár-szaklap*, hanem általános ismeretterjesztő folyóirat. De sem ez a cikkem, sem *K. B.* cikke a „Halászat“ májusi számában, sem az ehhez fűzött rövid szerkesztői megjegyzésem nem alkalmasak arra, hogy ezekből bárki a *búvárhalászat*ot megtanulja, de még arra sem, hogy — kedvet kapjon hozzá. Sőt még arra sem, hogy eszébe jusson felcsapni — *Hany Istóknak*.

Ezek az írások ugyanis kivétel nélkül hangsúlyozottan rámutatnak a *búvárhalászat* gyakorlásának igen nagy nehézségeire, *Hany Istókról* pedig nem beszélnek.

*) *V. ö. dr. Unger Emil*: A magyar *búvárhalász*. — „*Búvár*“, V. évf. 3. sz. 1939. március, 188—192. l.

Szigetközi úr azonban — éppen ellenkezőleg — azt írja most, hogy sem az igazi bűvárhalászat, sem a hanyistók-
oskodás: „nem nagy tehetséget igénylő, dicstelen halír-
ás.“

Kedves Szigetközi úr, én épp úgy tiszteltem és nagy-
ra becsültem önt, mint ön engem, de bocsánatát kérve,
ti kell jelentenem, hogy tévedni tetszik. A bűvárhalá-
szat módszerének kieszelése és a két mesterség sikeres
összehangolása egy igazi magyar tehetséget igényelt!
Ezen kívül, még igen nagy testi ügyességet, bátorságot,
önbizalmat és a halak elemükben való ismeretét tételezi
el, amit mind ennek az új mesterségnek az ősi, alsófokú
skolája: a hanyistókoskodás fejlesztett ki benne. Ez a
nezítelenül, szerszám nélkül víz alá bukva való halfogás
pedig, — ha nem orvhalász gyakorolja, — tessék elhinni,
pp oly jogosan sportnak nevezhető, mint a — sporthor-
gászat. Mi teszi a horgászatot sporttá, ha a legszigorúbb
neghatározástól, a versenytől eltekintünk? Ugyebár az,
hogy a hal... „akkor, amidőn horogra akadt, távolról
incs még elejtve, mert csak ezután kezdődik az izgalmas
üzdelem horgász- és hal között, amelyben az utóbbi tel-
esen egyenlő eséllyel küzd a horgással életéért. A hor-
gásznak éppen az szerzi meg a legnagyobb gyönyörű-
séget, ha igen finom, gyenge szerszámmal, amely a meg-
kaszott hal elszabadulását a legkisebb hiba elkövetése-
kor lehetővé is teszi, a védekező halat nyugodtságával,
ügyességével, szellemi fölényével le tudja győzni és szá-
azra hozni. A horgásznak ezt a legnagyobb élvezetét a
álózás — varszás semmiképp sem nyújtja.“*) A legna-
yobb magyar sporthorgász írta ezt, aki — büszke lehe-
ek rá — engem régebben a horgászat titkaiba szemé-
yesen is bevezetett.

De nézzük csak most, hogy is áll a dolog Hany Istók
utódai esetében! Egyenlő eséllyel küzd itt is az ember és
a hal? Legalább is! Sőt! Hany Istók és modern utódai
karva- nem akarva előnyt adnak a halnak ebben a küz-
delemben, mert a hal elemében küzd, az ember pedig
éleketét kérvtelen visszafójtani a neki idegen elemben,
mert nincs — kopoltvúja. Tehát a hallal szemben hát-
ánvban van. bármilyen jó legyen is a szíve és a tüdeje.
Közben mindig próbára teszi egész szervezetét, olykor
nég testi épségét, sőt életét is veszélyezteti. Nagyon is
avik oldalról szemléli a halfogás különféle módjait az,
ki ebben „nem nagy tehetséget igénylő, dicstelen hal-
rtás“ lát csak, amit „el kell tiltani“. s észre sem veszi
enne a horgászatával valamiképp mégis csak rokon —
portszerűséget. Ismétlem itt, az orvhalászt semmiképp
em veszem védelmembe. Ebben mindenesetre egyetértek
alamennyi igazi sporthalással, s így Szigetközi úrral
s. Engem tulajdonképp semmi sem választ el tőlük. De
bocsánatot kérek, én mégsem nézhetek minden halászati
nódszert sporthorgászszemmel. Nekem igazán természese-
esnek kell tartanom, hogy a halászok a megnőtt hala-
at ki akarják fogni a vízből, nemcsak horoggal, hanem
nas alkalmas módokon és eszközökkel is. Igen régi és
észen új halfogási módszerekben sem láthatok ezért
nindíárt feltétlenül „eltiltandó“ veszedelmet a szabad
izek halállományára, még akkor sem, ha valamely mód-
zer a megszokottaknál hatásosabbnak bizonyul. Külö-
ösen nem egyetlen bűvárhalász munkájában és imitt-
mott felbukkanó néhány Hany Istókban. Nem veszem
n védelmembe különösképpen egyiket sem, hanem ta-
tulni akarok mindenből és mindenkitől, aki és ami al-
almas lehet arra, hogy a halak és a vizek egy-egy tit-
áról elozzlása a homályt. . . Ezért tanulni szeretnék még
gen sokat és sokáig a hálózótól, varsázótól, sporthor-
ásztól, becsületes Hany Istóktól és az egyetlen bűvár-
alásztól is. Mindenkitől és mindenből a magyar halá-
zat érdekében s így a sporthorgászok érdekében is.

Csak a legmodernebb Hany Istókoktól nem akarnék
anulni, akik pedig állítólag sokan vannak most Ameri-
ában. Ezek többnyire egyetemi hallgatók, akik abban

lelik örömeiket, hogy rekordokat állítanak fel és dön-
te- nek meg újabb rekordokkal eleven aranyhalak tucatjai-
nak — lenyelésével! Valaki sokra vitte már, egymás-
után lenyelve 66 aranyhalat és ráadásul egy ebihalat.
De ez dühös most, mert megdöntötték már rekordját!
Egy amerikai műegyetemi hallgató tartja most a re-
kordot — 74 eleven aranyhalacsckával. És ezt ott túl az
Oceánon, az Egyesült Államokban — sportnak tartják!
Hiszen megvan benne a legfőbb kellék, mi a sporthoz
kell: a verseny, a rekord. . . Hát ehhez mit szóljunk?
Ezzel is el lehet érni odaát, hogy valakinek a neve —
győztesként — újságokba kerüljön.

Az a bűvárhalász*)

Rendkívüli érdeklődéssel olvasom állandóan az „Or-
szágos Halászati Egyesület“ kiadásában megjelenő „Ha-
lászati“ című szaklapot, egyrészt a tartalmáért, de fő-
képen azért, mert ezt a szaklapot a horgászok széles ré-
tegeiben is tisztelt és szeretett magyar tudósunk dr.
Unger Emil szerkeszti. Mindig emlékezetemben marad
az a sok kellemes óra, amikor hallgathattam az ő nép-
szerű, oktató előadásait, amelyeket nekünk horgászoknak
tartott. A legutóbb pedig kedvesen megemlékezett a
„Sporthorgász“-ról is az általa szerkesztett „Halászati“-
ban.

Szükségesnek tartom ezeket megemlíteni, mert a
„Halászati“ májusi számában megjelent „Egy különös
halászat“ című cikkkel és a hozzáfűzött szerkesztői meg-
jegyzésekkel nem tudok egyetérteni. Ezért minden tisztel-
telem és szeretetem ellenére, melyet dr. Unger Emil
kedves barátom iránt érzek, kénytelen vagyok vele a
bűvárhalászat miatt vitába szállni.

Még soha semmiféle halászat érdekében akkora hír-
verést (kitűnő magyar szó a reklám helyett) nem láttam,
mint a bűvárhalász érdekében. Több napilapban fény-
képekkel díszített cikkekben foglalkoztak a halpusztítás
eme legújabb módjával és most még a „Halászati“ szak-
lap is beállott a hírverők sorába.

Keservesen tapasztaljuk, hogy a hazai nyílt folyó-
vizek halállományja az utolsó 10 év alatt tönkre ment. A
régebben oly rendkívülien halbő folyóvizeink ma már
teljesen alkalmatlanokká váltak a horgászok számára.
Szinte hihetetlen, hogy mennyire lecsökkent a halállo-
mány ezekben a vizekben. — Sokan mondják, hogy en-
nek oka a tíz év előtti szigorú tél lenne, mások szerint
a vízszabályozás. — Mindenesetre van igazság ezekben
is, de az is egészen bizonyos, hogyha ésszerűen gazdál-
kodnának a folyóvizeinkben, akkor ez a halszűke még-
sem állott volna be.

Én, és velem nagyon sokan úgy a horgászok, mint a
hivatásos halászok táborából azt tartjuk, hogy a hal-
állomány kipusztításának nem a fentiek a főokai, hanem
a tilalmi idő lecsökkentésén kívül a halászati módszerek,
eszközök és a kihalászkó elszaporodása. A Tiszából,
ahol régebben majdnem több volt a hal, mint a víz,
kifenekhorgászták a halakat annyira, hogy ott rendes
módon horgászni ma már egyáltalában nem érdemes.
Nem régen láttam egy dunai halászatot. Megdöbentem,
amikor láttam, hogy milyen a mai öreghaló. Régebben
a szembősége 4—5 cm volt, ma már talán 2 cm. A régi
öreghalóban azok a negyedkilós „fogások“ meg araszos
kecségék, amelyeket ma a vendéglőkben kapunk, nem
voltak megfoghatók, mert a bő szemeken keresztül el-
menekülhettek. De nem is akarták őket megfogni, egy-
részt azért, mert volt elég nagyobb példány, másrészt
pedig azért, mert gondoltak a jövőre is.

Ma már nem-igen törődik senki semmi mással, mint
mindent kifogni, amit csak lehet. — Sokszor még a tör-
vényes méretet sem veszik figyelembe. Hogy ez így van,
bizonyítja a mindenfajta hálók kis szembősége, a fene-
keshorgok általános, sőt túlzott használata. Ez az oktalan

*) Vitéz úzsoki báró Szurmay Sándor: „Vadász emlékek
— horgászélmények.“ 104. lap. Franklin-társulat, Budapest,
937.

*) A „Sporthorgász“ f. é. augusztusi számának vezető cikke,
Írta: Szalkai Béla.

halpusztítás lassanként lezülleszti a régi virágzó patriarkális magyar halászatot erkölcsében is. A legjózanabb és legderekabb halászok is kénytelenek szakítani a régi halás erkölcsökkel. Kénytelenek ők is belefeküdni a csúnya versengésbe, mert másképen nem tudnának megállni.

Hogy ez menyire így van, nagyon jellemző példát mondhatok. A „Halászat“-ban már olyan cikket is olvastam, amelyben azt fejtegette a cikkíró, hogy a tilalmi időt teljesen el kellene törölni, különben nem tudják megfogni azokat a nagyobb halakat, amelyek ilyenkor feljönnek az Aldunáról ivni és ivás után oda visszamennek. Tehát már az a gondolat is fölmerült, hogy ki kéne valahogy fogni az ivarérett halakat, mielőtt még leívnának. Megáll az ember esze!

A mi nagymesterünk vitéz báró Szurmay Sándor őnagyméltóságával az élen hiába küzdünk a fenékhorgok használata ellen. Nemcsak hogy nem sikerült eredményt elérnünk, hanem a „Halászat“ még a halpusztításnak legeslegújabb módszerét is pártolja, az úgynevezett bűvárhalászatot.

Nézzük csak meg közelebbről, hogy mi is az a bűvárhalászat. A már úgyis majdnem teljesen kiszarolt folyóvizeink némely szakaszán, különösen oly helyeken, ahol sziklás vízfenék, vagy partok vannak, a sziklák által képzett odukba, barlangokba húzódnak a halak téli pihenőre. Az egész évi kíméletlen halászatot valahogy túlélte példányok itt találnak menedéket a tél folyamán. Eddig ezeken a hozzáférhetetlen helyeken megbújva kihúzták a telet. Amikor a víz melegedésével előjöttek, akkor már itt voltak a tavaszi nagy vizek. Leívtak és aztán elszéledtek.

Télen, amikor kicsiny és tiszta a folyó vize, leereszkedik a bűvár vaskapcsokkal a dereka körül és nagy halzsákkal a kezében. Bemegy a barlangba a dermedt állapotban lévő halak nagy tömege közé. Belerakja a kisebb halakat a halzsákba, a nagyobbakat pedig ráakasztja a derekán lévő vaskapcsokra. Így többször leszállva, kiüríti a barlangot. Saját állítása szerint egy ilyen barlangból 1000 kg. halat is hozott már fel.

A bűvárhalász fő aratása télen van, amikor a halak a kevés oxigén-fogyasztásuk miatt menekülésre nem képesek. — De azért ne gondoljuk azt, hogy nyáron nem folytathatja tovább a halirtást. Azt se higgyük, hogy a bűvárhalászat valami új dolog lenne. Valamikor én magam is tapasztalt bűvárhalász voltam. Nem tanított rá senki sem, magamtól jöttem rá, amikor gyermekkoromban az Ipoly- és a Garamban levő malmok kis hajójáról fejest ugráltam a gát alatti mély vízbe. Egyszer a gát karóiba szakadt horgomat akartam kiszabadítani, lebuktam a víz alá, nyitott szemmel kerestem a horgomat. Hát látom ám, hogy a gát vesszői közt nyugodtan fekszenek a kisebb-nagyobb harcsák és közeledtemre nem hogy menekülnének, hanem még jobban lebuúznak a vesszők közé. — Néha sikerült egyet-egyét meg is fogni és a felszínre hozni, persze csak az aprajából. Később azt is tapasztaltam, hogy némelyik malomnál hiába próbálkozom, sehogy sem tudok halat fogni. A végén rájöttem, hogy ahol a molnár, vagy valamelyik molnárlegény rendszeresen gyakorolja a bűvárhalászatot (persze bűvár-ruha nélkül), ott hal nem-igen marad, mert a gyakori zavarás miatt elmennek onnan a halak más, jobb helyekre.

Ezekből láthatjuk, hogy a bűvárhalászat egyáltalában nem új és nincs korlátozva a téli időkre, mert ha nem is lehet nyáron olyan bőven aratni, de alkalmas helyeken a halak oly biztonsággal érzik magukat, hogy azért nagy pusztítást tud közöttük véghezvinni.

A „Halászat“-ban megjelent cikkben igen kedvezően van beállítva a bűvárhalászat és még ezen kívül a következőkben szösz szerint idézett szerkesztői megjegyzések is kísérik:

„A fenti érdekes leíráshoz csak annyit jegyzünk meg, hogy a bűvárhalászt többen alaptalanul vádolják a halak „kipusztításával“. Erről szó sem lehet. A nagy halak egyébként is arra valók, hogy kifogják őket. A

bűvár-ruha nálunk nem tartozik a tiltott halfogó eszközök sorába, Kovács Józsefnek konkurrensai nincsenek, ő egyedül pedig — bármilyen ügyes is — nem képes a magyar vizek halait bűvár-ruhájában „kipusztítani“. — Nagyobb fogások ily módon csak télen sikerülnek neki is, mikor a nagy halak fél-álomban lévén, nem fejtenek ki igen erős ellenállást és nem menekülnek el gyorsan. A munkát ilyenkor is komolyan akadályozza, illetve lehetlenné is teheti a jég és annak zajlása.

Az ő bűvárhalászata rendkívüli tudást, bámulatos ügyességet és bátorságot igényel, amire más aligha vállalkozik. Kovács József elsősorban halász, a bűvárságot maga segítség nélkül tanulta ki, felszerelését is maga tervezte. A halász- és bűvármesterség ilyen egybekapcsolása saját találmánya és eddig egyedülálló jelenség. Véleményünk szerint csak pártfogást és dicséretet érdemel.“

Hát kérem, ezekkel nem tudok egyetérteni és mint gyakorlati ember kénytelen vagyok ellentmondani a mi szeretve tisztelt tudósunknak, mert ha gyakorlati szempontból nézzük a dolgokat, akkor teljesen ellenkező véleményünk lesz.

Igen is állítom, hogy a halfogásnak ez az „új?“ módja a halak „kipusztítására“ vezet. Köztudomású, hogy a halászat eddig gyakorolt módszereivel is túlságosan leapasztották a halállományt. Ha tehát a mai, amúgy is túlságosan intenzív halászhathoz még ez az újabb, tömegfogásokra alkalmas módszer is járul, egészen bizonyos, hogy ennek rendszeres gyakorlása végül is a halállomány teljes kipusztítására fog vezetni. Ahelyett, hogy a magas minisztérium pártolja ezt a „halpusztítást“, inkább nemzetközi egyezményt kell szorgalmazni, hogy nemcsak nálunk, hanem a környező országokban is tiltassék el ez a halászati módszer.

Az igaz, hogy a bűvár-ruha nem tartozik a tiltott halfogó eszközök közé, de miért nem? Azért, mert, amikor a ma érvényben lévő törvényt nagyon bölcsen meghozták, nem is gondolhattak ilyen halászati módszerre, mert akkor ezt még senki sem gyakorolta. Mi igenis kívánjuk, sőt követeljük, hogy ez a halpusztításra alkalmas módszer közérdekből a legsürgősebben betiltassék.

Mert mi is történik? Eddig az a néhány hely, ahol ilyen alkalmas oduk és barlangok vannak, tulajdonképpen a még megmaradt néhány ívőhelynél is nagyobb közkinccs volt, mert az összes nyílt vizek halainak legnagyobb része ezeken a helyeken telet ki. Kitelelés után leívtak, leívás után pedig szétszéledt az összes vizekbe. Így jutott belőle mindenkinek. Először is a nagy tömegű ivadékokból, melyet ezek a kitelelt nagy halak világra hoztak, a meg aztán belőlük is, amikor elszéledtek. Most azonban csak a bűvárnak és annak a halászbérlőnek jut, akinek a vízszakaszán ilyen alkalmas odu, vagy barlang van. Az összes horgász és az összes többi halászbérlők, tehát a nagytömegnek érdeke az, hogy ez a halászati módszer, amit csak kivételesek gyakorolhatnak, közérdekből azonnal betiltassék.

Az is igaz, hogy a bűvárhalásznak ma nincsenek konkurrensai, de tekintve a jó kereseti lehetőséget egészen bizonyos, hogy mielőbb lesznek. Mint gyakorlati ember határozottan állítom, hogy a bűvárhalászat sem „rendkívüli tudást“, sem „bámulatos ügyességet“, sem pedig különös „bátorságot“ nem igényel. Minden egészséges ember, akinek egy kis bűvárgyakorlata van, ugyanazt a legkönnyebben szintén meg tudja csinálni. Ilyenek pedig könnyen akadhatnak, mert elég sok hivatásos bűvárunk van az országban, sőt úgy tudom olyanok is, akiknek saját rendes bűvárfelszerelésük van. Azoknak, akik eddig is a bűvármesterségből éltek, sokkal de sokkal nehezebb feladatokat kellett megoldaniuk, mint egy tehetetlen hal zsákbatevése, vagy kapocsra való akasztása. Biztos tehát, hogy a hivatásos bűvárok nem fogják kihagyni ezt az új kereseti lehetőséget, amit megtanulni nekik gyermekjáték lesz. Közérdekből, sürgősen szükséges tehát ezen halfogási mód betiltása, mielőtt még mások is hozzákezdenek és így a régi halászcsaládok kenyerét elveszik.

Igaz az, hogy a nagy halak arra valók, hogy kifogják őket, de nem arra, hogy egyesek egy-egy lyukból kibányásszák őket, hanem arra valók, hogy a téli pihe-nés után gondoskodjanak a szaporodásról, utána pedig eloszolva a folyóvizekben, kenyeret, kereseti lehetőséget adjanak az összes hazai derék halászainknak és üdülési, szórakozási lehetőséget a horgászok nagy tömegének.

A „Halászat“-ban közölt fényképet jól megnéztem. Láttam, hogy a bűvár és egy másik ember tart egy 20—30kg-os nagy harcsát, de láttam azt is, hogy mögöt-tük egy másik embernek is van egy harcsa a kezében, de ez már legfeljebb csak 3 kilós. Láttam végül azt is, hogy ezek az emberek majdnem térdig állnak a csónak fenekén lévő kis halak nagy tömegében. Tehát a bűvár nemcsak nagy halakat fogott, hanem igenis mindent, amit elérhetett. *Közérdek tehát, hogy ez a kíméletlen halpusztítás haladéktalanul betiltassék.*

Folyóvízi halszúke és a bűvárhalász

Válasz Szalkai Béla „Az a bűvárhalász!“ c. cikkére..

„Stupor enim circumdederat eum, et omnes, qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant.“ Lucas, 5., 9. Sancte Petre, ora pro nobis piscatoribus peccatoribus!

Szalkai Béla elektromérnök szeretett, s igen tisztelt barátom kívánatosnak tartotta, hogy a kiadásában megjelenő „Sporthorgász“ legutóbbi vezető cikkét a „Halászat“-ban szintén leközöljem és kért is, hogy válaszoljak rá. Nagyképzettségű, sokoldalú, lelkes és áldozatkész ember ő, és mint kiváló sporthorgász szól abban a cikkben mindnyájunkhoz, akik a hazai édesvízi halászat, haltenyésztés és horgászsport fejlődését akarjuk és ezen, kiki maga helyén, szívvel-lelékkel munkálkodunk, kisebb-nagyobb eredménnyel, de mindannyian a legjobb igyekezettel és önzetlennül, csekélységem például immár harminc esztendeje. Az elismerés mindenkinek jólesik, nekem is jólesett, hogy tisztelt barátom és Szigetközi úr is a sporthorgászok nevében elismerő szavakkal emlékeztek meg immár egy emberöltőt jelentő működésemről. Hálás köszönet érte!

Minden tiszteletet, komoly számbavételt érdemel Szalkai Bélának fenti cikke, úgy, mint egész munkássága és áldozatkészsége, melyet a magyar vizek hal-kincsének megóvására, gyarapítására, az ország összes halászhálójának különösen a szépen fejlődő sporthorgászati érdekében kifejt. Velem csakis a bűvárhalász miatt kénytelen vitába szállni, mint mondja, de bizton remélem, nem fogja tőlem rossz néven venni, ha válaszómban egész cikkének gondolatmenetét végighaladok.

Lássuk először a halszúke okait. Halszúke mindig volt. Ezt kitűnő tanulmányban olvashatjuk Répássy Miklós klasszikus munkájában. Én is írtam erről, az ő nyomán, egy újabb, közkezen forgó könyvben.*)

Az újabb korban — a régi halbőségekhez képest — azonban állandósult a halszúke. Ez kétségtelenül a Duna-, de még inkább a Tiszaszabályozás következménye. A jelen korban is vannak azonban mégis halbő és halszúk esztendőik és hosszabb periodusok. A mostani, persze kisebb ingadozások főoka ugyanaz, mint régen volt: a tavaszi áradások elmaradása folytán halszúke áll be. A hosszantartó tavaszi áradások alatt benépesül a magyar Duna, Tisza és mellékfolyói, sőt az ezekkel összeköttetést nyerő holtágak is felvándorló nagyobb halakkal, tehát azonnal szaporodik a halállomány. Ez a halállomány gyarapodásának első módja. A második pedig az, hogy az ártereken leívnak a halak, a magyar szakaszok lakói és a felvándoroltak is. Ivadék lesz a petékből,

*) Répássy Miklós: Édesvízi halászat és halgazdaság. II. kiad. 348. old. Bpest. 1914.

Dr. Unger Emil: Történelmi összefoglalás. A Magyar Halászat. Szerk. Fischer Frigyes. Bpest, 1931. I. fejezet. 1—10. lap. melyek kikelnek, részben fel is nőnek nálunk, részben

itt is maradnak. Ez a második csoportba sorozott hal-szaporulat azonban természetesen csak két — négy év múlva válik foghatóvá, illetve ivaréretté.

Több egymás után következő kedvező esztendő tehát még manapság is halbőséget hoz, mely igen jeletékeny lehet, bár csak akkor nevezhető így, ha a régi, — szabályozások előtti — halbőségektől eltekintünk. De ezektől el kell tekintenünk, mert a szabályozások után a régi, szinte mesebeli, bár akkor sem állandó halbőségeknek örökre befellegzett. Ezek a jelenkori szabálytalan periodikus halbőségek azonban a hozzáértők véleménye szerint még mindig hatásosabban szaporítják folyóvízrendszerünk halállományát, mint aminő szaporulat bármilyen szigorú, de észszerű törvényes halfogási korlátozások bevezetésével és a meglévők szigorú érvényesítésével elérhető lenne a tavaszi áradások elmaradása esetén. Ezzel azonban a világért sem akarom azt mondani, hogy törvényes fogási korlátozásokra, halászati tilalomra, és a törvény szigorú betartására nincsen szükség, s hogy ezektől és pl. kíméleti terek és mesterséges ívóhelyek létesítésétől semmi eredmény nem várható. Csak azt mondom, hogy ezek eredménye mögötte marad a természeti tényezők kedvező alakulásától bekövetkező hal-szaporulatnak még manapság is. Tökéletesen osztom Szalkai Béla tisztelt barátomnak azt a megállapítását, hogy a tilalmi idő megrövidítése, a halászati eszközök és a halászó emberek elszaporodása, (s én hangsúlyozom itt az *orvhalászok* elszaporodását), s a halászok által valóban (de nem mindenütt!) alkalmazott igen szűk szemű hálók, s az ezekkel fogott méreten aluli halaknak, gyakran kecségéknek is, igen sokszor büntetlenül maradó árubabocsátása, tényleg érezhetően hozzájárulnak a halszúke előidézéséhez; ami azután — mondjuk — egy tízesztendő száraz periodus után olyan aggasztó méreteket ölt, hogy mindnyájunkat elkésérít. Engem épp úgy, mint a sporthalászok tiszteletreméltó gárdáját, de a józanul gondolkodó és általam mindig nagybecsült hivatásos halászokat is.

Halászati módszerek elszaporodásáról azonban nem tudok, ha az egyetlen Kovács Józseftől itt eltekintek, mert róla és bűvárhalászatáról később bőven lesz szó. A fenékhorgász és a fenékes horgász hivatásos halászok kezében igen régi módszer, újabban valóban nagyon sűrűn kerül alkalmazásra és így káros is! Nem védem a fenékhorgászatot, de ennek a lapnak kötelessége, hogy a hivatásos halászokat szóhoz juttassa. Ezért az ő írásait, még akkor is közölni szoktam, mint szerkesztő, ha az enyémmel ellenkező véleménynek és óhajnak adnak itt hangot. Ilyen volt pl. némely halásznak az általános halászati tilalom megrövidítését, vagy teljes eltörlését és fajlagos tilalmakkal való helyettesítését szorgalmazó óhaja, melyet nem tudok helyeselni. Nekem is el kell azonban ismerem, hogy a fenékhorgász sok helyen és sok esetben nem helyettesíthető mással, a mederviszonnyok miatt, meg azért sem, mert az öregháló, kecségéháló, stb. alkalmazásával járó munka és költség bizonyos körülmények között sehogyan sem fizetődik ki. A fenékhorgász általános eltöltése esetén tehát a bérlők egy részének a halászatot egyes mederszakaszokon és bizonyos időszakokban, a jégzajlason és az általános tilalmi időszakon kívül is, sokáig szüneteltetnie kellene. Így azonban a jelenlegi bérösszegeket nem tudnák, de nem is lennének hajlandók fizetni, az orvhalászok pedig még jobban garázdálkodnának.

A fenékhorgászatnak és egyéb halászati módszereknek betiltása vagy továbbra is engedélyezése egyébként — hála Istennek, — nem tartozik *semmiképpen* sem az én munka- és hatáskörömbe. Mint szerkesztőnek pedig, az én hivatásom és kötelességem teljesítése kimerül abban, hogy a „Halászat“-hoz befutó kéziratokból készült cikkekben felmerülő ilyen szakkérdéseket minden oldalról megvilágítani igyekezem, s ezért az egymással ellentétes véleményeknek is helyet adok. Amikor jónak látom, végül a magaménak is.

Igy történt ez a bűvárhalással kapcsolatban is a „Halászat“-ban, ahol azt a cikket közöltem csak, ame-

lyet egy gyakorlati halász-szakember írt, mert mások eddig nem küldtek be erről kéziratot a szerkesztőséghez. A cikkhez rövid szerkesztői megjegyzést fűztem, mert ezt jónak láttam. Saját cikkemet azonban nem a „Halászat“-ba, hanem a „Búvár“ márciusi számába írtam, melyet azonban Szalkai Béla tisztelt barátom, saját bevalása szerint — nem olvasott! Ugyanigy nyert megállapítást az is, hogy Kovács Józsefet, a „búvárhalászt“ még sohasem látta! Ezt előbb is sejtettem, de így most még inkább merem állítani, hogy ha azt a cikkemet olvasta volna és a búvárhalászt február 6-án munkaközben látta volna, akkor más véleménnyel lett volna erről az emberről és fenti cikkét másképpen írta volna meg. Akkor ő sem tudta volna megtagadni tőle azt az elismerést, amit találmánya és — szerintem — *személyéhez kötött* teljesítménye megérdemel, mint ahogy egyikünk sem tudta megtagadni tőle ezt, akik akkor láttuk munkáját. Nemcsak én, hanem több más, elismert halászati szakember is jelen volt ott, akik a „Búvár“-ban megjelent, de a „Halászat“-ban nem közölt egyik fényképfelvételemen felismerhetők és meg is vannak nevezve.

Alább meg fogom indokolni azt a tiszteletteljes, őszinte baráti kérelmet, melyet Szalkai Bélához és a sporthorgászok egyeteméhez, de a hivatásos halászhoz is intézek ez úton, hogy ne bánjanak el úgy ezzel az egyetlen búvárhalással, hogy midőn találmányát: a halászat és búvármesterség összehangolását látatlanban is teljesen újnak el kell ismerniök, ugyanakkor e magyar tehetség *évekig tartó* munkájának eredményét és sikerét semmibe veszik és arra bármely egészséges embert, vagy Hany Istók-utódot képesnek mondanak, de aztán egy lélekzetre bevallják, hogy még mindig valóban nincsen konkurrensa... Aztán meg azon folytatják az ellene való hajszát, hogy igen könnyű dolog az, amit csinál, s ezért nemsokára lesznek utánczóí, tehát azonnal el kell tiltani őt elvileg módszerének gyakorlásától, noha azt is kénytelenek mégis elismerni, hogy ez az egyetlen ember a közületre számottevő kárt nem okozhat. Hát akkor mi ad okot ilyen zavaros félelemre!? Kérem, mélyen tisztelt uraim, szíveskedjenek egy kissé nyugodtabban gondolkodni erről a dologról. Ha valóban akadna ennek a búvárhalásznak utánczója a jövőben, csak még egyetlen egy is, vajjon titokban maradhatna-e az a vetélytársa? Nem fogjuk-e ezt azonnal megtudni?! S nem lesz-e idő még akkor is a búvárhalászat elterjedésének megakadályozására? Kovács József működésének eltiltását, nyiltan kimondom, helytelennek, szükségtelennek, s a halászati biológiai kutatás szempontjából károsnak és igen sajnálatosnak tartanám. Olyasmiket lehet tőle tanulni a vizek titkaiból, amiket az ő közreműködése nélkül és halászati módszerének gyakorlása nélkül meg nem tanulhatunk.

Van azonban Szalkai Béla tisztelt barátomnak a cikkében egy olyan érv a búvárhalász ellen, mely a leg súlyosabbnak látszik. Hogy t. i. éppen egyedülvalósága és új módszerének teljesítőképessége a vele összekötésben nem álló bérlők és sok kihalász körében irígységet kelt. Ezt nem csak elismerem, de irigyeinek és ellenségeinek gombamódra való szaporodását a „Búvár“-ban, már ez év márciusában — meg is jósooltam. Az irígység és az ebből könnyen kifejlődő gyűlölet emberi tulajdonság a — paradicsom elvesztése óta. Könnyű volt hát ezt megjósolni. De köztudomású az is, hogy teljes kifejlődése — zavarja a tisztán látást. Meg kell mondanom hát, ez komoly veszélyt jelent Kovács Józsefekre és módszerére. De ugyanezért meg kell mondanom itt azt is, hogy módszere gyakorlati halászati szempontból is hasznos, nemcsak neki magának és a vele társuló bérlőknek, hanem alkalmazása közhasznú is lehet, ezt pedig ellenségei már — nem látják. Vannak olyan halasvizek, melyekben a biológiai egyensúly, a ragadozó és békés halak viszonya, az előbbieket túltengése következtében gazdaságilag kedvezőtlen. Olyanok is vannak, melyeket igen öreg, nagy, ravasz pontyok laknak, melyeket le nem csapolható, náddal övezett és nádszigetes vizekből, vagy mély és gödrös fenekű vizekből kifogni az eddigi

szokásos módszerekkel majdnem lehetetlen. Nem sikerül még jeletékeny megritkításuk sem, pedig — gazdasági szempontból — a vízben maradva már értéket nem képviselnek, mert értékét *nem termelnek*. Ezt a sporthorgászok, nagyon is jól tudják, s az ilyenek kifogása vágya és ambíciója a legtöbbjüknek. Olykor sikerül is az ügyes és szakavatott pontyhorgásznak ilyeneket zsákmányul ejteni. Minél többet, annál nagyobb az öröme, de az — enyém is! Nehéz, derék dolog ez! De higgyék el nekem, ugyanez Kovács Józsefnek sem könnyű, még búvárruhában sem. Mindenesetre jobban megszenved érte, mint a sporthorgászok. Ugyanez áll a — Hany Istókokra is. Kovács József azonban — tapasztalaton is alapuló tudomásom szerint — túlnyomóan márnákat és harcsákat az, hogy *őt onnan távoltartsa?* és hogy az ügyes sporthalak közé. — Kérdezem most, ha pedig valamely halasvíz tulajdonosa, vagy bérlője (akik sok esetben sporthalászok és ilyenek egyesületei is lehetnek) egyáltalán nem szorul soha sem — Kovács Józsefekre, hogy annak segítségével gyorsabban ritkíthassa meg vízében a továbbra már nem kívánatos elemeket, *nincs módjában az, hogy őt onnan távoltartsa;* és hogy az ügyes sporthorgászokat *odahívja?* A búvárhalász csak ott dolgozhat, ahová meghívják és szerződnek vele és ő egyedül van! A sporthorgászok pedig, hála Istennek, már hazánkban is ezrével vannak és — mindenütt könnyen úzhatik nemes kedvtelésüket.

Ezek után csak nem állítható az a vád, hogy ez az ember egymaga annyi halat foghat, hogy a Duna egész vízrendszerének halállománya megsínyli?

Mert az egészre kell vonatkoztatni! Ha ugyanis most a zárt vizektől eltekintünk, (ahová a búvárhalász be sem szagolhat, hogyha a tulajdonos vagy bérlő nem akarja!) akkor a Duna egész vízrendszere termi a halakat, s igen sok halfaj hatalmas vándorútakat tesz meg. Éppen a márna, a haljelzések tanúsága szerint, kimondottan vándorhal. Elvándorol a mi Dunánkból a jugoszláv szakaszra át a magyar Tiszába is! A magyar Dunán általam megjelölt márna Szolnoknál került fogásra! Ezt a legújabb adatot nem lehet ám kivételes dolognak tekinteni, mert csak megerősíti *Danicska József* öreg szentesi halászmesternek *Répassy Miklós* által közölt megállapítását, hogy a Tisza a *Dunában termelt halakkal is benépesülhet!**) Semmi kétség, hogy ez megfordítva is lehetséges és a többi folyó is állandó vándorítja a halaknak. — Méltóztassanak egy kissé gondolkodni e tényeken és azután megítélni azt a — kárt, amit az egyetlen búvárhalász okozhat a többi halászoknak és a sporthorgászoknak.

Ki kell térnem most a háromkilós harcsára, melyet fényképfelvételemen Szalkai Béla tisztelt barátom nagyszerű halászszemmel becsült fel, és abban is igaza van, hogy Kovács február 6.-i zsákmányában — *horribile dictu!* — méreten aluli márnák is voltak. Ilyenek is valóban beterelődtek a víz alatt kezelt hálójába, s hogy ezeket ott a víz alatt szabadítsa ki — már mégsem lehetett tőle kívánni! — Háromkilós harcsáknak a vízből való kifogását, de még az egy kilón felülieket sem kifogásolta eddig soha senki. Legkisebb méretet kívánatos lehetne erre a halra is, törvényszerűen bevezetni, de ezt három kilóban senki sem kívánna megállapítani. A méreten aluli halak búvárhalászatát Szalkai Béla tisztelt barátom csak azért vehette be cikkébe, mert az enyémet a „Búvár“-ban — nem olvasta. Ott meg van írva, hogy 50 drb. kivételével visszabocsátották azokat azonnal. Három nap múlva pedig azt az 50 darabot is, miután *megjelöltem* azokat.

Hiszem, hogy jelen válaszom leszereli Kovács József * Mindkét fennebb idézett mű jelzett helyein megtalálhatja az olvasó, de megtalálja *Antipa* világhírű román ichthyologusnak: „Az Alduna haltermelésének biológiai alapja és mechanizmusa“ c. munkájában, mely sporthorgászok körében közzismert, azt is, hogy a dunai ponty és sok más Cyprinida is *vándorhal*. (Fordította: *Schiller Rezső*. A Budapesti Sporthorgászok Egyesületének kiadv. 1. sz. Bpest. 1934. Ismertetését l. „Halászat“ 1934. nov. 15. sz.)

zsef bűvárhalásunk irigyének és ellenségeinek nagyobbik felét. S ha maradnak mégis elegenden ahhoz, hogy szegénynek találmánya tökéletesítését, új, javított szerkezetű bűvárruhája elkészíttetését és használatbavételét *ittthon* lehetővé tegyék, kikövetelvé a bűvárhalászatnak elvileg való eltiltását, hát akkor, sajnálattal bár, de ebbe is bele kellene nyugodnom. Sajnálattal azért is, mert ezzel magyar halászati szakembereket, köztük csekélységet is, megfosztanának bizonyos irányú tudományos kutatás kínálókozó lehetőségétől, ami Kovács József nélkül lehetetlenné válnék.

Abba azonban nem tudnék belenyugodni semmiképpen sem, hogy „nemzetközi egyezmény” kezdeményezessék *Magyarországon* egy nagytehetségű magyar halász-feltaláló ellen! Feltéve, de meg nem engedve, hogy még ebbe is bele tudnék nyugodni, s a sporthorgászok ezen akcióját hallgatásommal előmozdítanám, ez nem is ikerülne — nekem. Mert a Fekete Erdőtől a Fekete Fengerig a halászati szakkörök kíváncsiak lennének minlenesetre arra is, hogy mit szól ehhez csekélységem és ni a véleményem Kovács Józsefről és halászati módszeréről? És akkor kénytelen lennék lényegében ugyanazt negirni egy világnyelven is, amit erről a kérdéstről eddig csak magyar nyelven közöltem. Ezt azonban be sem várhatom, mert még a bűvárhalász-ellenes cikkek tudomásomra jutása, illetve megjelenése előtt felkért egy külföldi professzor, hogy ismertessem meg vele ezt a módszert. De ettől eltekintve, nemcsak külföldi halászati zaklapokba, hanem nagy, német tudományos halászati munkába is szoktam felkérésre, *megbízásból* dolgozni.

Végül legyen szabad megindokolnom, hogy miért nem tudnék belenyugodni a Kovács József és módszere elleni nemzetközi „hadjárat” megindításába:

Egy sikeres új találmányt, soha sem helyénvaló csíájában megfojtani akarni, még akkor sem, ha egy új halászati módszerről van szó (amit Szalkai barátom cikkében látatlanban is elismer). Mert találmányokat akkor em való — és a mult tapasztalatai szerint nem is lehet — csírájukban eltaposni, ha bizonyos érdekeket valóban értenek, ami a legtöbb találmány felbukkanása korában *gy is volt*. A találmányok sorsát és történetét bizonyára sokkal jobban ismeri Szalkai Béla igen tisztelt barátom, ki kiváló gépészmérnök és gyáros, mint csekélységem. Nem is az ő kedvéért, de a többi olvasó kedvéért mégis kell mondanom itt, hogy a vasut annak idején nagyon sértette a fuvarosok érdekeit, s hogy az akkori akadémikusok sem tudták ennek az új találmánynak értékét s jövődjét megítélni. Így volt ez a feltalált munkások egész sorával is, melyek emberek ezreinek elrettették a kenyerét! A következő generáció azonban megértte, hogy emberek tíz és tízezreinek — adtak kenyeret. Elismerem azt is, hogy bizonyos viszonyok között ilyen szempontból veszélyes lehet valamely találmány, így pl. állunk az aratógépek *korlátlan* használata. Más viszonyok ösztönöztek és más országokban azonban ugyanez — nélkülözhetetlen máris. Ez részben így lehet talán a bűvárhalászatnál is. De mit szóljunk pl. az emberiség régi álmának: a repülőgépek korunkban történt megszületéséhez és szemünk előtt lepergő, s ma még mindig beérthetetlen fejlődéséhez...? Ez senkinek sem sérti az érdekeit? Sajnos, ma majdnem mindnyájunknak, az egész kultúremberiségnek — létérdekeit fenyegeti ez a találmány, mert lehetővé teszi a békés városi lakosságunk pusztítását is, otthonával, évszázadok műemlékeivel és erődjeivel egyetemben. Több ország kapott már ebből elég bőséges — ízelítőt. De szabadna-e, lehetne-e ezért a repülést — „nemzetközi egyezményel” — betiltani? Így nagy tévedés lenne, mennyire az egyes országok érdekei az egész emberiség érdekei ellen való lenne ilyesmivel kárni! A repülőgép majd megvédi a Hazát ellenséges repülőgépek támadásától, de *kezdetten fogva* előmozdítja a nemzet akaratát, hogy az ember mindig előbbre haladjon, s ura legyen ennek a Földnek, s mindennek, ami itt van, földön, levegőben és — vízben.

Kissé elkalandoztam, mert hol marad el jelentőségű szegény Kovács József találmánya az említették ellen!.. De mégis új találmány! És magyar találmány!

Ezért, ha azt látnám, hogy egy magyar halász találmányát nemzetközi egyezmény kezdeményezésével magyar emberek megfojtani készülnek, akkor kötelességemnek érezném, hogy minden rendelkezésemre álló külföldi összeköttetésemet az illetékes halászati szakkörökkel arra is felhasználjam, hogy ennek a magyar embernek külföldön szerzett dicsőséget Hazájának, mert *ittthon* nem előmozdítsam.

Volt már elég sok tehetséges magyar ember, aki külföldön szerzett dicsőséget hazájának, mert *ittthon* nem állott ez módjában. Nem szeretném, ha Kovács Józsefnek is ez lenne a sorsa, de nem tartom kizártnak, hogy mégis ez lesz. Találmányok, új módszerek sorsát a kortársak legtöbbször nem tudják helyesen megjósolni. Még akkor sem, ha — látszólag — csekélységről van szó. Én sem tudom! De éppen ezért a sikeres feltalálókat, új módszerek kieszelőit, — hagyni kell dolgozni. Ez az én szerény, egyéni véleményem. Békesség velünk!

(A két válasz cikket írta: Dr. Unger Emil m. kir. kísérletügyi igazgató, egyetemi magántanár).

UJDONSÁGOK—VEGYESEK

Kinevezések. A) a földművelésügyi miniszteriumban: A Kormányzó Úr Ófőméltósága *Rochel Dezső* miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott földművelésügyi miniszteri osztálytanácsost, a kultúrmérnöki ügyek vezetőjét, *miniszteri tanácsossá*,

Heincz Pál kir. műszaki tanácsost pedig *miniszteri osztálytanácsossá* nevezte ki. Utóbb említett egyben megbízatást nyert a földművelésügyi miniszteriumban az *Országos Halászati Felügyelőség* vezetésére.

A földművelésügyi m. kir. miniszter úr öxellenciája *Csernyus László* kir. főmérnököt *kir. műszaki tanácsossá*, *Kontur György* kir. segédmérnököt *kir. mérnökké*,

B) a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti álmódon: *Dr. Darvas Rozália* m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi gyakornokot *mezőgazdasági kísérletügyi segédvegyéssé*, *Urfi Mihály* kezelőt *irodakezelési gyakornokká* kinevezte.

Heincz Pál személyében nem új, hanem tapasztalt, régi szakember került a Halászati Felügyelőség élére. Ebben a hivatalban, mint kultúrmérnök, a *világháború előtti időben teljesített már szolgálatot*. Azóta más munkakörökben is működött a miniszteriumban, de évek óta egyben *igazgatója* volt a *Soroksári Dunaági Halászati Társulatnak*, s így a halászati ügyekkel való kapcsolatát és a halászat iránti ügyszeretetét mindig megtartotta. Működéséhez olvasóink nevében is sok szerencsét kívánunk és gratulálunk minden fenti kinevezéshez, mely a halászat ügyéhez közelállókat tölt el velünk együtt, örömmel és megleléssel.

Szerkesztői üzenetek:

A latin nyelvet nem értő olvasóink részére itt adjuk a jelen számunkban közölt válaszcikkek elején olvasható szövegek magyar fordítását és pedig, a protestáns vallású magyar testvéreink iránti tiszteletből, a bibliai szövegeket *Károli Gáspár* szerint:

„Micsoda az ember, hogy megemlékezel róla? vagy az embernek fia, hogy meglátogatod őtet?

Noha őtet valamennyire kisebb teremtetted az Angyaloknál: mindazáltal dicsőséggel és tisztességgel megékesítetted őtet.

Tettetted őtet minden te kezidnek munkáin urrá, mindeket vetettél az ő lábai alá.

Juhokat és minden barmokat, még a mezei vadakat is. Az égi madarakat és a tengernek halait; és amelyek általjárják a tengernek ösvényit.“

Dávid király, VIII. Zsolt., 5—9.

„Nem nekünk Uram, nem nekünk: hanem a te nevednek adjak a dicsőséget.“ **CXV. Zsolt. 1.**

„Mert a félelem elfogta vala őtet,* és mindazokat, kik ő vele **valának**, a halaknak fogatások miatt, melyeket fogtak vala.“ **Lukács, V., 9.**

Szent Péter, imádkozzál érettünk halászkért — **bűnösökért!****

* T. i. Simont, a halászt, kiből Péter apostol lett a csodálatos halászat után, s társai is az Úrhoz szegődtek.

Szent Péter, imádkozzál érettünk halászkért — **bűnös-szentjükként** tisztelik.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő r. t. és Zimmer Ferenc halkereskedelmi r. t.-től nyert értesítés szerint 1939 július hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	1.70—2.20 P
	közép	1.70 „
	kicsi	1.30—1.70 „
Édesvízi jegelt ponty	nagy	1.—1.40 „
	kicsi	0.60—1.20 „
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	5.20 „
	II. oszt.	3.20 „
	III. oszt.	2.60 „
	IV. oszt.	2.30 „
Fogassüllő	III. oszt.	2.60—2.80 „
	IV. oszt.	2.00—2.40 „
Harcsa kicsi		2.— „
Fehérhal		0.35 „
Márna		0.90—1.30 „
Kecsege		1.—2.60 „
Kárász, törpeharcsa, jegelt		0.75 „
Kárász, törpeharcsa, élő		1.— „
Balatoni keszeg		0.35 „

A lap kiadásáért felelős: **Dr. Unger Emil.**

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON:
Iroda: 185-0-71.
Üzlet: 185-5-84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

Az ország számtalan tógazdaságától kapom a legkitűnőbb elismeréseket, melyszerint a gumüzememben sokévi tapasztalattal készített

gumi halászcizmák

tartósság tekintetében utolérhetetlenek. — Hosszúszerű halászcizmáim a legnemesebb és legerősebb autógumiból készülnek és dacára annak, hogy ára szokatlanul olcsó, mégis

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.
Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefon: 185-4-48.

Fióküzletek: IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185-4-48. — V., gr. Tisza István-u. 10. Telefon: 181-6-79. — VII., Garay-téri vásárcsarnok. Telefon: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. Telefon: 135-3-39.

Budapest.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, párafalattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.



Fióküzlet: VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

a tartóssága fölülmul minden más anyagból készült halászcizmát. — Ára az Egyesület t. tagjai részére páronként 26 P. Kérdezősködésre szívesen megnevezem, hogy mely tógazdaságtól lehet érdeklődni, a nagyon bevált

VULKÁN-HALÁSZCSIZMÁIMRÓL

BARNA BÉLA gumüzem, PÉCS
Ferenciek-u. 8.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levél cím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárusítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.

